

Ångfartyget "THURE" av Sölvesborg

Ångfartyget var byggt av järn på klink år 1874 vid Göteborgs Mekaniska Werkstad i Göteborg under ledning av skeppsbyggmästare Carl Berzelius med byggnadsnummer 176.

Tonnage 439 brt, 295 net, 660 tdw. Dimension 44,30 x 7,44 x 4,68 meter.
Maskineri 2-cyl compoundångmaskin om 34 nom hk tillverkad av byggnadsvarvet.

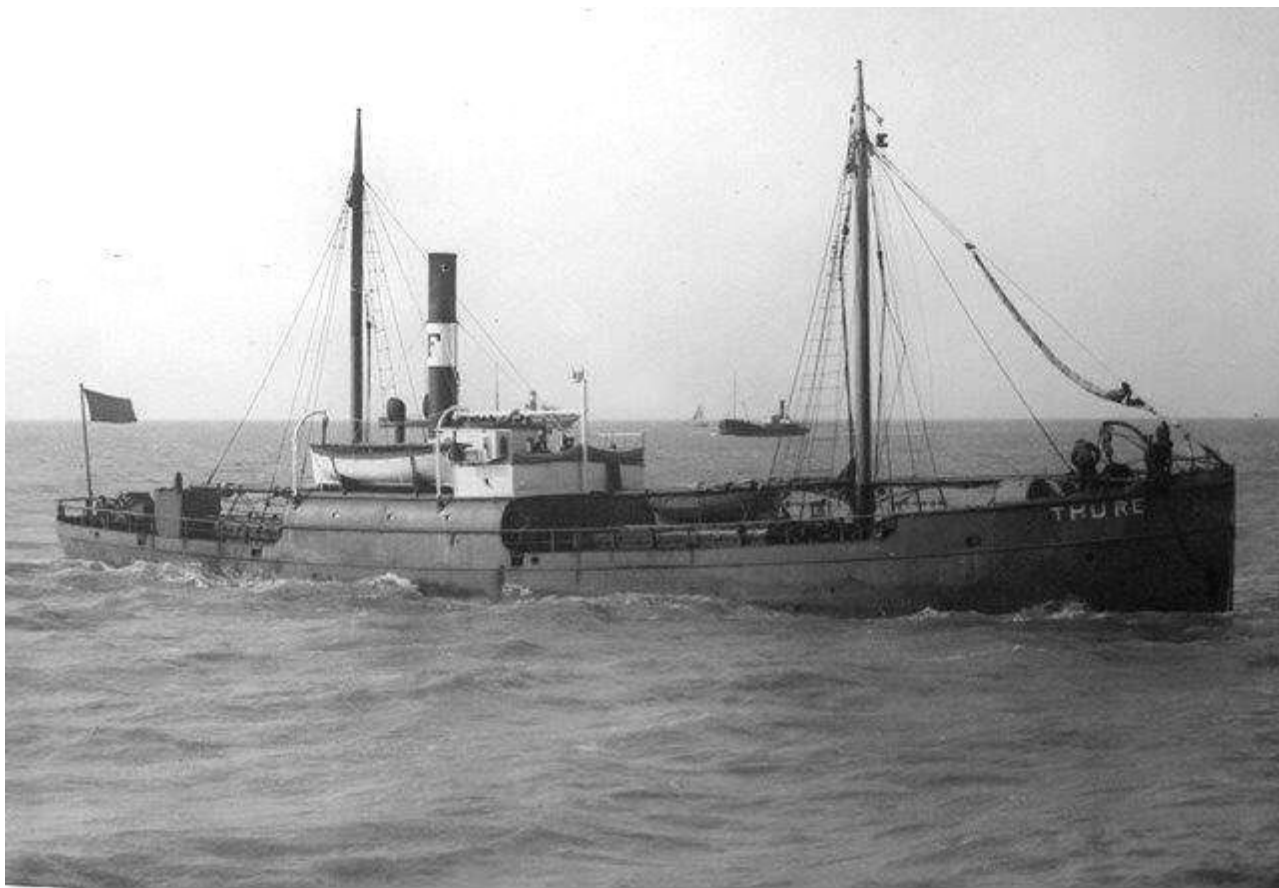
Byggdes på beställning av Förnyade Ångfartygs AB Götha med namnet "ALEX. KEILLER".

Bolagets styrelse utgjordes av grosshandlare Harald Sternhagen, grosshandlare August Carlsson, sjökapten Julius Magnus Lagerwall, grosshandlare Axel Jonsson samt grosshandlare Adolf Bratt, alla från Göteborg.

Fartygets förste befälhavare var sjökapten Emil Niklas Engelbrekt Sandström, Göteborg med befälhavarbrev nr 22 1880. Den 19 maj år 1915 förvärvades ångaren, då liggande i Göteborg, för 80.000 kr av Rederiaktiebolaget Sölvesborg. Bolagets styrelse bestod av vice konsul Nils Fremberg (även dess vd), grosshandlare Thure Carlsson, samt f.d. sjökapten Thor Balkenhausen samtliga från Sölvesborg och fartyget fick nu

namnet "THURE" efter grosshandlare Thure Carlsson som för övrigt föddes för 150 år sedan den 23 oktober 1867.

Fartygets befälhavare blev Bror Gerhard Nilsson, Sölvesborg som även haft styrelsens uppdrag att leta upp ett lämpligt fartyg samt inköpa det till bolaget och valet blev detta fartyg. Kapten Nilsson innehade befälhavarbrev nr 91 år 1902.

Ryska fripassagerare

En septembermorgon 1918 fick landsfiskal Settergren i Åhus ett oväntat besök av tullvaktmästaren. I den kollastade ångaren "THURE" av Sölvesborg har man just upptäckt tre fripassagerare. Iförd den guldtränsade mössan och värja gör sig landsfiskalen och tulltjänstemannen sällskap ner till ångaren THURE som just anlänt från tysk hamn med last av 600 ton kol. Att den var lastad med kol syntes på de tre männen som tullen upptäckt då de undersökte fartyget på jakt efter smuggelvaror. Det hade hörts knackningar från ett av lastrummen och när luckan öppnades satt de tre männen hopkrupna bland kolbitarna. De blev omgående anhållna och förda till poliskontoret. Landsfiskalen var klar över att det rörde sig om ryska krigsfångar som rymt. De hade råkat i fiendens våld sommaren 1915 då tyskarna under Hindenburgs ledning gick till offensiven. De tre männen var i sina bästa år: 33, 32 och 28 år gamla.

Landsfiskalen ville veta om någon av fångarna led av någon sjukdom. Men alla var friska. Ryssarna förklarade att det inte härjade några farsoter i tyska fånglägret. De tre rymlingarna var inte helt utblottade. Till landsfiskalens förvåning plockade de fram 215 tyska mark i sedlar, tolv 5-rubelsedel och en 25-rubelsedel. Pengarna var deras gemensamma egendom.

THURE:s befälhavare var som nämnts Bror Nilsson, Sölvesborg och styrman var Anton Persson. De berättade för landsfiskal Settergren att tyska officerare visiterade ångaren före avgången från Danzig. Ingen av befälen ombord hade vetskap om de tre ryssarna. Resan över Östersjön tog två dygn. Som färdkost hade ryssarna en kaka bröd och en flaska vatten. Halva brödkakan var orörd då man nådde Åhus. Två av fångarna hade tillfångatagits i trakten av Warszawa och den tredje vid Vilna. De bar ryska skor men uniformen var utbytt mot tyska fångkläder.

Både ångarens kapten och landsfiskalen var intresserade av att få reda på hur de tre männen kommit ombord. En av fångarna berättade att många av de ryska fångarna arbetade med lastning och lossning i hamnarna. Fångarna delades upp i grupper om 20 man i varje med en beväpnad tysk soldat som vaktade. Det var när soldaten för ett ögonblick släppte ryssarna ur sikte som de kröp ner i lastrummet på Thure. Det var det ögonblick som de väntat på!

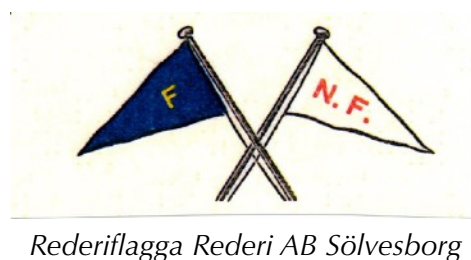
När landsfiskalen fått de uppgifter han behövde, sändes flyktingarna först till Kristianstad och därifrån med tåg till Stockholm. Där skulle den ryska ambassaden rycka in för hemtransporten till Ryssland. Hur det gick för de tre ryska soldaterna när de kom hem får man aldrig veta. När de tillfångatogs satt tsaren som överste fältherre och nu härjade ett blodigt inbördeskrig i hemlandet.

Kapten Bror Nilsson överbord

Kapten Bror Nilsson som kom som befälhavare från Balkenhausens ångare Wally av Sölvesborg och förde sedan befälet på Thure fram till 1921, då han övertog befälhavarsysslan i Rederi AB Falkviks ångare: Castor (1921-1925), Falkvik (1925-1929), Vega (1929-1931), rederiets genom tiderna största fartyg Atlanten (1931-1933) sedan efter Atlantens utflaggning till Finland åter befälhavare på Vega (1933-1934). Det var också ombord på Vega han förolyckades. Det var på en resa genom engelska kanalen. Det var hårt väder. I den svåra sjögången brast roderkättingen och ångaren drev redlös. Tillsammans med en besättningsman begav sig kapten Nilsson akterut för att försöka reparera skadan. Då kom en våldsamt brottsjö och slog in över fartyget. Den höga däckslasten av pressade höbalar försköt sig. Kapten Nilsson försökte hjälpa matrosen att sätta sig i säkerhet men själv spolades han överbord tillsammans med en del av däckslasten. Alla bärgningsförsök från den manöverodugliga ångaren var utsiktslösa i stormen.

Ångaren Vega skulle plöja haven för sitt rederi i ännu några år. Hon mötte sitt öde under andra världskrigets första år då hon minsprängdes utanför Terschelling vid den holländska kusten – besättningen räddades.

Den 12 april 1918 överfördes ångaren till Rederi AB Falkvik, Sölvesborg och behöll namnet "THURE". Bolagets styrelse utgjordes av vice konsul Nils Valdemar Fremberg (även vd), grosshandlare Thure Carlsson samt grosshandlare Oscar Wilhelm Theorin, alla från Sölvesborg.

Anmäls 21 februari 1925 att bolagets styrelse utgöres v konsul Thure Carlsson, Sölvesborg, fabrikör Per Pålsson, Sölvesborg, landstingsman Hugo Jeppsson, Järnavik samt kamreraren vid Sölvesborgs Sparbank Jacob Pettersson, Axelstorp i Näsums församling.

Fartygets befälhavare efter 14 juni 1921:

Sjökapten Walter Fredrik Möller, Sölvesborg
Sjökapten Charles Malkom Larsson, Sölvesborg
Sjökapten John Louis Pettersson, Karlshamn
Sjökapten Amandus Nilsson, Sölvesborg
Sjökapten Fredrik Hugo Wallin, Helsingborg

Ångaren Thure liggande i Sölvesborg avyttrades den 12 maj 1929 för 2.250 pund till Edward Treikelder, Tallin, Estland och omdöptes till "SIRIUS". Sprang läck och sjönk den 2 oktober 1930 ca 10 sjömil ESE Due Odde på Bornholm på resa Brüssel – Gdynia med last av skrot. Besättningen räddades.

Anders Nilsson